

i emparentada amb aquest mot dòric. La curtedat de dos mots així, la poca blanquesa fonètica, el grau tan superficial d'afinitat semàntic entre els dos mots, tot coincideix a fer-nos rebutjar aquest lleuger embrió d'etimologia. No hi ha dret a fer suposicions tan a la lleugera. Altrament, tot discrepa: ni la ω grega, so llarg i obert, pot donar una υ llatina, ni la -TT- llatina té gaire en comú amb una consonant simple grega, i que, per torna, era aspirada (o sigui més feble encara que una t senzilla): res no dona peu a un tal atansament etimològic.

Walde afirma que la -tt- de *guttus* és una «mala grafia» i que s'hauria de llegir *gūtus*. Nova petició de principi, fundada només, segons sembla, en la grafia d'aquelles glosses de baixa època, que ja he citat (de data tardana i per tant no provarien res en absolut). Les formes romàniques postulen una -TT- doble, i una υ llarga és encara més impossible com a base de la ω romànica (però la mètrica de Juvenal no permetria suposar una -T- senzilla amb υ , i per això suposa *gūtus* amb llarga), car en això el testimoni romànic és inequívoc en un grau encara més ampli que en la qüestió de la -TT-.

Si malgrat de tot s'hi va llançar el vell Walde és perquè s'ha cregut trobar una etimologia indoeuropea al mot lacedemoni, posant-lo dins un conjunt grec, on l'explicació indoeuropea en part no presenta gaires dubtes (*καίλος* 'buit de dins', *κῶφος* 'calabós', que hom enllaça amb *κνέω* 'estic prenyada' sota una arrel *κνϵ-* 'ser buit'). Però quan hi fiquen *κῶθος* 'vas' els dubtes grecs creixen (més que més vist el que he dit a CASSÓ), i quan suposen que el lacònic *κῶθων* vingui d'un **κωφάθων*, les dificultats es multipliquen ja des del punt de vista grec (Pók., IEW, 593.17 no es pot estar de posar-hi un gros interrogant, i no cal dir que guarda sever silenci davant el ll. *guttus*, no esmentat enllac dins el seu llibre). En total els papers etimològics d'aquest mot lacedemoni són ja molt bruts, i l'etimologia grega del ll. *guttus* no fa més que tornar-se'n encara més inversemblant.

La nostra conclusió, doncs, s'imposa: el romànic postula una base *GÖTTUS amb ω oberta o breu i -TT- doble, que deu ser tanmateix una variant d'aquest mot llatí GUTTUS: però l'etimologia d'aquest és ignota, i segurament no-indoeuropea. Més raonable ha estat Hofmann en la nota que ha posat o ampliat en el Walde-H. sobre el ll. *cuturnium*, variant *gutturium* «vas, quo in sacrificiis vinum fundebatur» (aquell en Festus, aquest en glosses), en afirmar, d'acord amb Ernout (BSL xxx, 97), que es tracta segurament d'un manlleu de l'etrusc. Majorment essent així que sembla trobar-se un etrusc *qutun* o *qutum* (en la mesura que el nostre nebulós coneixement de l'etrusc pugui permetre d'assegurar-ho). La forma etrusca hauria estat intermediària, doncs, entre el grec dòric i el llatí *guttus*, i aquest hauria rebut la -tt- de l'etimologia popular *gutta* ja confessada per Varró.

Sigui, doncs, aquest postulat etrusc cert o no (sempre ens impedirà d'afirmar-ho l'extrema curtedat d'aqueixos mots), la conclusió nostra ha de ser que la

forma *GÖTTUS devia ser la primitiva, com a única viva segons el testimoni unànime de les llengües romàniques, i que els lletrats llatins li preferiren un variant GUTTUS apuntalada en l'etimologia popular GUTTA. Si el mot, en resolució, arribà als romans des de l'etrusc, o és un de tants noms de recipients rebuts de la civilització i la religió micènica o minoica, és cosa que serà prudent de deixar enlaire. A mi l'àrea tan netament mediterrània del mot romànic, que descriu un gran arc coster des d'Alacant fins a Pisa i Venècia, sense allunyar-se tant del mare nostrum enllac com en el Perigord (al capdavant ben poc nòrdic) em fa pensar molt més en Mínus que en Tarquinius... (però molt menys encara en Leònidas ni en un Tanagraios).

DERIV.: *Gotada*. +*Gotejar* (sembla que Escrig, 1851, amb definició ambigua, el dona a entendre) 'beure molt, a cop de gots'; *gotejador* val. *Regot?* *Fer un gotet d'aiguarent* (DBal.). *Gotets* (DFa.).

¹ Possiblement d'això li vingué a Moll la idea que havia estat «introduït probablement per via de l'italià», AORBB II, 55: absolutament infundada i en el dicc. la retira tàcitament. — ² No fóra prudent de donar cap belligerància a un cert «provençal *gódou* 'becher'» que no se sap d'on treu Wartburg (res d'això en el *TdF* ni en les altres fonts al meu abast), en una nota de la *ZRPb*. LXVIII, 27, dedicada a apedaçar la seva coneguda teoria grecòmana, car això pretén derivar-ho del gr. *κότυλος*, que no ha deixat, naturalment, cap descendència romànica. Si existeix deu ser manlleu del genovès *gòto* o d'una forma (també genovesa probablement) com la que ha donat el sard *gòttulu* que acabo de citar.

³ Avui deu estar antiquat, car Lespy, en recollir-la en els seus *Proverbes du Pays de Béarn* (1876) va interpretar-ho malament i ho rectificava en el diccionari. Suposo que no és més que un malentès d'això el «*goute* f.» 'id.', que recull Palay (II, 662) en un suplement d'última hora. — ⁴ Sembla que hagi de tenir el mateix origen l'antiquat *gotto* 'sàssola de buidar l'aigua dels bots', registrat pel vocabulari nàutic de Falconi (S. XVII), si no fos que ja és molt menys clar que el mot corrent per dir el mateix en italià *gottazza*, amb variant *votazza*, em fa sospitar que aquí tenim una combinació de EGUTTATIO amb *vuotare* 'buidar', de la qual llavors fóra més natural que s'hagi extret *gotto* sota la influència del nostre mot. No oblidem que *sgottare* per 'vuotar la nave' ja es troba en Americo Vespucci. — ⁵ Dozy voldria esmenar-ho en *bót*, però no em sembla de bona crítica, essent així que *PALc* indica *autát* com a plural d'aquest *gót*: el que això fa suposar és que *gót* està per *g(u)ot*, car és sabut que *PALc* posa sempre *gy-* en lloc del *w-* aràbic, i llavors *autát* és el plural normal d'una forma de singular *gyot*: *got* i *gyot* sonaven per a ell pràcticament igual. Ara bé és veritat que hi ha *bát* «infusorium» en *RMA*. o sigui 'embut', que per cert és cosa diferent d'un estri per fondre metalls, i de fet també hi ha *bütt*, *büttát* «crisol de platero» en *PALc*; però aquest és un iranisme (persa *bota* > *būta* donat com a 'gresol' arà-